

16. 6. 2023

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přelom v regulaci: Jak Akt o umělé inteligenci možná změní hru v Evropě

V současné době se člověk pomalu bojí otevřít ledničku, aby se tam nepsalo o umělé inteligenci. Jak to tak bývá, cokoli co se v tržním světě objeví, je posléze regulováno předpisem. Jelikož je umělá inteligence opravdu všude, je nutné legislativní snahy v Evropě sledovat. A právě o tom pojednává tento článek.

Akt o umělé inteligenci přinese harmonizovaná pravidla pro vývoj a používání systémů umělé inteligence (UI) v Evropě. Jako první komplexní pravidla regulující UI však mohou ovlivnit i zbytek světa (tzv. bruselský efekt^[1]).

Návrh znění nařízení vypracovaný Evropskou komisí je dostupný již od dubna roku 2021. Ve čtvrtek 11. 5. 2023 přijal Výbor pro vnitřní trh a Výbor pro občanské věci pozměňovací návrh k návrhu Komise^[2], který reaguje především na rychlý technologický vývoj jazykových modelů typu ChatGPT. O finální podobě nařízení budou europoslanci hlasovat na plenárním zasedání, které má proběhnout 12. 6. 2023.^[3]

Pokud bude znění nařízení schváleno, nastane závěrečná fáze legislativního procesu, tzv. triology, kdy se k jednání připojí Evropská komise a Rada EU.

Cílem nařízení je podpořit inovace a zavádění důvěryhodných a bezpečných systémů umělé inteligence, které bude člověk schopen kontrolovat a vysvětlit. Tím má být dle oficiálních materiálů zajištěna vysoká úroveň ochrany zdraví, bezpečnosti, principů právního státu a jiných základních lidských práv a svobod před škodlivými účinky umělé inteligence.

Nařízení definuje systém umělé inteligence jako systém, který je navržen tak, aby mohl pracovat na různých úrovních autonomie, a který je schopen generovat výstupy (např. předpovědi, doporučení nebo rozhodnutí), které ovlivňují fyzické nebo virtuální prostředí.^[4]

Klasifikace systémů UI podle míry rizika

Nařízení třídí systémy umělé inteligence podle míry rizika, které vytváří, a to na systémy s nízkým nebo minimálním rizikem, vysoce rizikové a nepřijatelné systémy UI.

Systémy umělé inteligence s nepřijatelnou mírou rizika^[5] jsou striktně zakázané vzhledem k tomu, že jsou v rozporu s hodnotami Evropské unie. Je například nepřípustné používání systémů UI, které využívají podprahových, manipulativních nebo podvodných technik nebo zranitelnosti určité skupiny osob s cílem podstatně ovlivnit chování a rozhodování těchto osob. Dále je stanoven zákaz používání systémů UI pro přidělování sociálního kreditu, za účelem rozpoznávání emocí nebo biometrické identifikace.

Vysoce rizikové systémy UI jsou systémy, které představují vysoké riziko pro život, zdraví, bezpečnost nebo jiná základní práva fyzických osob. Tyto systémy bude povoleno uvést na evropský trh jen při splnění souboru na ně kladených požadavků.

Mezi tyto systémy můžeme řadit například systém určený k použití jako bezpečností součást při řízení a provozu silniční dopravy, při zásobování vodou, plynem, teplem a elektřinou nebo systém používaný při vzdělávání či zaměstnávání, zejména při výběru osob, jejich hodnocení a určování jejich práv a povinností.

Pro vysoce rizikové systémy stanoví nařízení například tyto požadavky:

1. Zavedení a uplatňování systému řízení rizik, který zahrnuje mimo jiné přijetí vhodných opatření řízení rizik
2. Vypracování technické dokumentace před uvedením systému na trh[6] a její průběžná aktualizace
3. Vypracování systémů tak, aby v průběhu své činnosti umožňovaly automatické zaznamenávání událostí (protokoly)[7], které musí být uchovávány alespoň po dobu 6 měsíců[8]
4. Fungování systému musí být transparentní[9]
5. Opatření systému návodem k použití obsahující relevantní informace pro uživatele, například totožnost a kontaktní údaje poskytovatele, vlastnosti, schopnosti a omezení výkonnosti systému, včetně jeho zamýšleného účelu, úrovně přesnosti, spolehlivosti a kybernetické bezpečnosti
6. Lidský dohled nad používáním těchto systémů[10]
7. Pokud poskytovatel sídlí mimo EU má povinnost jmenovat zplnomocněného zástupce sídlícího v EU formou písemného pověření
8. Povinnost registrace do databáze EU před uvedením na trh nebo do provozu[11]
9. Povinnost ohlásit každý závažný incident nebo chybné fungování těchto systémů představující porušení povinností podle práva Unie, a to neprodleně nebo nejpozději do patnácti dnů poté, co se poskytovatelé o daném závažném incidentu nebo chybném fungování dozví[12]

Uživatelé vysoce rizikových systémů mají povinnost tyto systémy užívat v souladu s návodem k použití[13] a monitorovat jejich provoz. V případě, že se domnívají, že systém UI představuje riziko, uvědomí o tom poskytovatele nebo distributora a používání systému pozastaví.

Základní modely

V reakci na rychlý technologický vývoj velkých jazykových modelů typu ChatGPT byla zavedena kategorie tzv. základních modelů (foundation models), které jsou podkategorií modelů pro obecné užití. Jedná se o modely, které jsou trénovány na obrovském množství rozličných dat, jsou navrženy pro poskytování obecných výstupů a mohou být přizpůsobeny široké škále úloh.

Poskytovatelé těchto modelů mají nařízením stanoven soubor povinností, například povinnost jejich registrace v databázi základních modelů, vytvoření technické dokumentace a instrukcí k použití.[14]

Poskytovatelé základních modelů používaných ke generování obsahu jako je text, obrázky, audio nebo video (tzv. generativní systémy UI) mají navíc povinnost uvádět, že byl daný obsah generován UI a zároveň systém vytvořit a trénovat tak, aby bylo zamezeno generování nezákonného obsahu.

Nejvíce kontroverzní a diskutovanou povinností je povinnost zveřejnění seznamu dat, která byla použita při tréninku daného systému, pokud jsou tato předmětem ochrany autorského práva. Tato povinnost výrazně zlepšuje postavení umělců bránících se proti porušování jejich autorských práv systémem UI, neboť tito nemají informace o procesu vytváření a trénování tohoto systému, takže by jinak jen velmi těžko prokazovali, že se systém učil na jejich autorských dílech.

Evropský úřad pro umělou inteligenci

Nařízení zřizuje Evropský úřad pro umělou inteligenci (AI Office)[\[15\]](#), který bude nezávislým orgánem s právní osobností a sídlem v Bruselu. Strukturu tohoto úřadu bude tvořit správní rada, sekretariát a poradní fórum.

Na vnitrostátní úrovni budou členské státy povinny pro účely dohledu nad uplatňováním a prováděním nařízení určit národní dozorový orgán.

Opatření na podporu inovací

Členské státy budou mít povinnost vytvořit kontrolované prostředí pro bezpečné testování systémů UI (tzv. regulační pískoviště UI), a to nejpozději ke dni účinnosti tohoto nařízení.

Prostředky nápravy

Nařízení nově upravuje specifické prostředky nápravy, zejména právo každé fyzické osoby nebo jejich skupiny podat stížnost u národního dozorového orgánu a právo na opravný prostředek proti rozhodnutí tohoto orgánu. Dále je stanoveno právo na vysvětlení rozhodnutí, které bylo přijato na základě výstupu vysoce rizikového systému.

Závěr

Umělá inteligence s sebou kromě velkých příležitostí přináší i velká rizika a ovlivňuje každodenní život lidí. Je tedy nepochybné, že je její regulace třeba.

Evropská regulace umělé inteligence by byla jednou z prvních tohoto druhu na celém světě, Evropská unie tak může inspirovat ostatní státy při zavádění pravidel pro umělou inteligenci a podnítit debatu na světové úrovni. Je zde však riziko, že pokud ostatní státy přijmou regulaci, která nebude klást na poskytovatele systémů UI tak přísné požadavky, budou tito poskytovatelé systémy vyvíjet a uvádět na trh právě v těchto ostatních státech.

Autoři pozměňovacího návrhu k nařízení jsou však přesvědčeni, že toto vyvažuje ochranu základních práv s potřebou poskytnout podnikům právní jistotu a podnítit inovace v Evropě.[\[16\]](#)

JUDr. Jakub Dohnal, Ph.D., LL.M.,
advokát, partner

Vendula Marxová,
paralegal

ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.

Plzeňská 3350/18
150 00 Praha 5 - Smíchov

Tel.: +420 245 007 740
e-mail: office@arws.cz

[1] CHAN, Kelvin. European Union Set to Be Trailblazer in Global Rush to Regulate Artificial Intelligence. time.com [online] 9. 5. 2023 [viewed 13. 5. 2023]. Available from: [European Union Attempts First Significant AI Regulation | Time](#)

[2] AI Act: a step closer to the first rules on Artificial Intelligence. Press Releases. 11. 5. 2023 [viewed 13. 5. 2023]. Available from: [AI Act: a step closer to the first rules on Artificial Intelligence | News | European Parliament \(europa.eu\)](#)

[3] [Procedure File: 2021/0106\(COD\) | Legislative Observatory | European Parliament \(europa.eu\)](#)

[4] Proposal for regulation of the European Parliament and of the Council on harmonised rules of Artificial Intelligence (Artificial Intelligence Act) and amending certain Union Legislative Acts. Article 3(1)

[5] Ibid, chapter 2.

[6] Ibid, article 11.

[7] Ibid, article 12.

[8] Ibid, article 20.

[9] Ibid, article 13.

[10] Ibid, article 14.

[11] Ibid, article 51, 60.

[12] Ibid, article 62.

[13] Ibid, article 29.

[14] Ibid, article 28b.

[15] Ibid, article 56.

[16] AI Act: a step closer to the first rules on Artificial Intelligence. Press Releases. 11. 5. 2023 [viewed 13. 5. 2023]. Available from: [AI Act: a step closer to the first rules on Artificial Intelligence | News | European Parliament \(europa.eu\)](#)

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)